

DİNAR'IN SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYATINDA HALKEVİ*

MESUT ERŞAN**

ÖZ

19 Şubat 1932 tarihinde açılan Halkevleri 1951 yılına kadar Türkiye'nin sosyal ve kültürel hayatında çok önemli roller üstlenmiş bir kültür kurumudur. Sistematik bir şekilde oluşturulan çalışma kolları vasıtasıyla hem inkılabı geniş halk kitlelerine benimsetmek ve halkla bütünleşmek hem de kültürel olarak gelişmiş yeni toplum yaratmak amacıyla çok önemli çalışmalar gerçekleştiren Halkevleri kısa sürede yayılmış, birçok il ve ilçede faaliyete başlamıştır. Bu ilçelerden birisi de Dinar'dır. 1935 yılında açılan ve beş şubesi ile faaliyete başlayan Dinar Halkevi, yeni Cumhuriyetin değerlerini halka benimsetme ve modern bir toplum oluşturma amacıyla tiyatro gösterileri, köy gezileri, sağlık araştırmaları, hasta olan halka ve öğrencilere yardım, gençliğin zararlı alışkanlıklardan korunması ve çeşitli spor faaliyetleri gibi bir çok çalışma gerçekleştirmiş, Dinar'ın sosyo-kültürel hayatında 1935-1951 yılları arasında çok önemli bir rol üstlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dinar, Halkevi, Afyonkarahisar, CHP.

* Bu makalede Etik Kurul kararı gerektiren bir çalışma bulunmamaktadır. / There is no study that would require Ethical Committee approval in this article.

Bu makale 15-16 Mayıs 2014 tarihinde yapılan Uluslararası Dinar ve Çevresi Tarih Araştırmaları Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir/TÜRKİYE, mersan@ogu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-4057-9945

THE PEOPLE'S HOUSE IN DINAR'S SOCIAL AND CULTURAL LIFE

ABSTRACT

People's Houses founded on 19 February 1932 were very important institutions that played a crucial role in terms of social and cultural life until 1951. People's Houses put their signatures under important successes in impressing reformation upon people and in building a developed society whereby task forces formed systematically spread in a short time and went into action in many cities and counties. One of these counties was Dinar. Dinar People's House, founded in 1935 and went into action with five offices, performed studies such as benefit performances, village travels, health investigations, helped ill people and students, protected youth from harmful habits and organized various sportive actions with the purpose of impressing values of the new Republic upon people and created a modern society as well as playing other crucial roles between 1935 and 1951.

Keywords: Dinar, People House, Afyonkarahisar, CHP.

GİRİŞ

Türkiye’de yaklaşık yirmi üç yıl süren tek parti döneminin en önemli kurumlarından birisi de hiç şüphesiz Halkevleridir. Cumhuriyetin ilk yıllarının olağanüstü koşullarının bir ürünü olan Halkevlerinin açılmasının çeşitli nedenleri vardı. Her şeyden önce rejim, çok partili siyasi hayata geçiş dönemelerinden olumlu sonuç alamamış, özellikle Serbest Cumhuriyet Fırkası deneyimi ve sonrasında yaşanan Menemen Olayı ile bu süreçte yıpranmış, dünya ekonomik krizinin de etkisiyle bunalan halkı rejime ısındırmak, eski alışkanlıklarını değiştirerek modern bir toplum ve yeni bir insan tipi oluşturmak ihtiyacı doğmuştu. Bu ihtiyacı karşılayacak bir kurumun oluşturulması için hazırlık yapılmış, dünyadaki örnekleri incelenerek Halkevi adı verilen kurumun açılması kararlaştırılmıştı. Nitekim 1931 yılında kapatılan Türk Ocaklarının yerine 19 Şubat 1932 tarihinde Halkevleri açıldı.

Halkevleri’nin açılışında Halk Fırkası Genel Sekreteri Recep Peker, yaptığı konuşmada bu kurumların açılış amacını şöyle dile getirmişti: “Milliyetçilik için, milletçe kitleleşmek için mektep tahsilinin yanında ve ondan sonra da mutlaka halk terbiyesi yapmak, halkı bir arada ve birlikte çalıştırmak esasının kurulması lazımdır. Cumhuriyet Halk Fırkası’nın Halkevleriyle takip ettiği gaye, millî şuurla birbirini anlayan, birbirini seven, ideale bağlı bir halk kitleleri halinde teşkilatlandırmaktır”¹.

Halkevleri, Cumhuriyet Halk Partisi’nin siyasi faaliyetlerinin dışında parti genel merkezine bağlı olmakla birlikte halkın tüm kesimlerine açık bir kurum olarak öngörülmüştü. Nitekim “Halkevleri Talimatnamesi”nde Halkevlerinin herkese açık olduğu şu ifadelerle belirtilmiştir:² “Halkevi, kalplerinde ve dimağlarında memleket sevgisini mukaddes ve ileri yürüten yüksek bir heyecan halinde duyanlar için toplanma ve çalışma yeridir. Bu itibarla Halkevinin kapıları fırkaya kayıtlı olan ve olmayan bütün vatandaşlara açıktır.”

Halkevlerinin faaliyetleri temel olarak her Halkevi bünyesinde oluşturulan dokuz çalışma grubu/şube/kol aracılığıyla yürütülmekteydi. Bu şubeler Dil, Tarih ve Edebiyat, Ar (Güzel Sanatlar), Gösterit(Temsil), Sosyal Yardım,

¹ Recep Peker, “Halkevleri Açılış Nutku”, **Ülkü (Seçmeler)**, Şubat 1933, (Yay. Haz.: Zerrin Bayraktar- Cem Alpar), Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Ankara 1982, s.6-8.

² Zeki Arıkan, “Halkevlerinin Kuruluşu ve Tarihsel İşlevi”, **Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, 1999, C 6, S 23, s.269.

Halk Dershaneleri ve Kurslar, Kitapsaray ve Yayın, Köycülük, Spor, Müze ve Sergi şubeleriydi. Halkevi başkanı ise bağlı bulunduğu il, ilçe veya nahiyenin Parti yönetim kurulu üyeleri arasından seçiliyordu³.

İdeolojik-politik yönü önemli olmakla birlikte Halkevleri asıl kültürel alanda büyük çabaların sarf edildiği kurumlar olarak dikkat çeker. Halkevleri tarih, edebiyat, sosyoloji alanında araştırmalar gerçekleştirirken aynı zamanda çağın gelişmelerine yönelik faaliyetlerde de bulunmuştur. Özetle Halkevlerinde millî kültür şuurunun oluşturulması ve sonra da yayılması için çalışılmış, millî edebiyatın, millî tiyatronun, millî musikin, millî resmin, tezyini sanatın evi ve aynı zamanda en millî, en orijinal, en ideal yaşayış yeri olmuştur⁴.

1946'dan itibaren çok partili döneme geçilince Halkevlerinin statüsü, özellikle Cumhuriyet Halk Partisi ile Demokrat Parti arasında siyasi bir sorun olmuştur. Çok daha önemlisi CHP saflarında ve Halkevlerinde çalışan bir çok bilim ve siyaset adamının Demokrat Partiye katılması Halkevlerinin durumunu derinden etkilemiştir. 14 Mayıs 1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle, Halkevlerinin durumu tamamen sarsılmış, Demokrat Parti ödenek yokluğu gerekçesiyle 18 Haziran 1950'de ilk olarak Londra Halkevi'nin faaliyetlerini durdurmuştur. Bu tarihten sonra kamuoyunda halkevleriyle ilgili tartışmalar daha da artmıştır. Demokrat Parti milletvekilleri tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde "Halkevlerinin ve Bazı Halk Partisi Gayrimenkullerinin Hazineye İadesi Hakkındaki Kanun Layihası" 9 Ağustos 1951 tarihinde açık oylamaya sunulmuş ve layiha, mecliste bulunan 365 milletvekilinden 362'sinin olumlu oyuyla yasalaşmış ve 11 Ağustos 1951 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir⁵.

Böylece 19 yıl açık kalan Halkevlerinin hukukî varlığı resmen son bulmuştur .

Bu çalışma halkevleri gibi önemli bir kurumun bir Anadolu kasabasının sosyal ve kültürel hayatında oynadığı rolü mercek altına almaktadır. Çalışmada Cumhuriyet arşivinde bulunan belgelerin yanında, dönemin gazetelerinden, dönemi yaşayanların ve bizzat halkevinde görev yapanların hatıralarından, ayrıca Dinar hakkında yazılmış kitaplardan ve makalelerden yararlanılmıştır.

³ **CHP Halkevleri Öğreneği**, Ulus Basımevi, Ankara 1935, s.5.

⁴ İsmail Hakkı Baltacıoğlu, **Halkın Evi**, 1950, s.32-33.

⁵ **T.C. Resmi Gazete**, 7882; TBMM, 1951:937-939; **TBMM. Kanunlar Dergisi**, TBMM basımevi, Ankara 1951, 9. Dönem, C 33, s.97-939.

Diğer taraftan halkevleri için önemli bir kaynak niteliğindeki Ülkü ve Afyon halkevi dergisi “Taşpınar” bütün sayılarıyla taranmış ancak Dinar halkevi ile ilgili bilgiler sınırlı kalmıştır. Bu çalışmada tasvir ve dokümantasyon yöntemleri kullanılarak olaylar ve olgular kronolojik bir düzen içinde betimlenmeye çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmanın Halkevleri ile ilgili yapılacak araştırmalara katkı sağlaması amaçlanmıştır.

I. Dinar Halkevinin Açılışı

Reşit Galip ve arkadaşlarının 1932 yılında hazırladıkları ilk “Halkevleri Teşkilât, İdare ve Mesai Talimatnamesi”ne göre Halkevlerinin açılış kararı Fırka İdare Heyetine; tesis, şekil ve düzenlemesi ise vilayet idare heyetlerine aitti. Halkevi açmak için şube faaliyetlerine uygun unsurlar ve bunların çalışması için bina, para vb. gibi maddi kaynaklar gerekmektedir. Bir yerde Halkevi açılmasının esas şartları talimatnamenin 4. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir:

- a) En az 3 şube teşkilini kâfi aza bulunmak, (diğer şubeler aza bulundukça ileride açılabilir)
- b) En az (200) kişiyi toplayabilecek bir salonla, bir kütüphane ve bir iki çalışma odasından mürekkep ve açık hava jimnastiği yapılmaya müsait avluyu içine alan bir bina bulmak ve bunu en kullanışlı ve tasarruflu şekilde döşemek,
- c) En az bir odacı ve bir memur aylığı ile diğer zaruri masrafları karşılayacak bir bütçeyi temin etmek⁶.

Dinar Cumhuriyet Halk Fırkası idare heyeti başkanı Ahmet Ataolcay tarafından CHF Genel sekreterliğine yazılan 22.2.1935 tarihli yazıya göre yukarıda belirtilen şartların sağlandığı Dinar’da anılan tarihte Halkevinin “doğuş şenliği” yapıldı. Öncelikle Güzel Sanatlar, Temsil, Spor, İçtimai Yardım, Kütüphane ve Neşriyat şubeleri oluşturuldu⁷. Dinar Halkevi’nin ilk yöneticileri de şu kişilerden oluşuyordu: Başkan Un Fabrikası sahibi Nuri Dedeoğlu, Kütüphane ve Neşriyat Şubesi başkanı Muhasebeci Tevfik Toker, İçtimai Yardım Şubesi Başkanı Hukuk Hakimi Aşir Aksu, Spor Şubesi Başkanı Dava

⁶ **CHP Halkevleri Çalışma Talimatnamesi**, Ankara 1940, s.3.

⁷ **BCA.**, 490.100.951.685.1.87.

Vekili Hasan Tokgöz, Temsil Şubesi başkanı Öğretmen Kenan Güngör, Güzel Sanatlar Şubesi Başkanı Posta ve Telgraf Müdürü Şükrü Güngör⁸.

İlk Şube İdare Heyetleri'nde görev alanlar da şunlardı:

Kütüphane ve Neşriyat :	Tevfik Toker, Ali Ataolcay (Belediye Kâtibi, Hüseyin Güngör (Terzi)
İçtimaî Yardım :	M.Aşır Aksu, Mehmet Toker (Tüccar), Zehra Tevfik Toker (Öğretmen)
Spor :	Hasan Tokgöz, Asım Kalkan (Kunduracı), Ahmet Özer (İlk Öğretim Müfettişi)
Temsil :	Kenan Güngör, Mustafa Kitiş (Tüccar), Mustafa (Tüccar)
Güzel Sanatlar :	Şükrü Güngör, Ferit Özalp (Öğretmen), İsmet (Şekerci) ⁹ .

II. Dinar Halkevi Binası

Halkevi binaları yeni kent merkezleri olan Cumhuriyet meydanları üzerinde yer alan, iktidarın damgasını kent merkezlerine vuran yapılardır. Hükümet konağı ve belediye gibi Halkevi binaları da erkin varlığını ve gücünü temsil eder. Protokolde Validen sonra Halkevi Başkanı geldiği gibi şehirde de vilayet konağından sonra en önemli yapı olarak Halkevi binaları gelir ¹⁰. Dinar Halkevi ilk olarak CHP parti binasında açılıp faaliyete başlamıştı. Ancak kısa bir süre içinde yeni bir binaya kavuştu. Halkevi binasının 12.06.1935 tarihinde yapımına başlandı ve 29.10.1936 tarihinde tamamlandı¹¹. Dinar'ın sosyal ve kültürel hayatının en dikkat çekici mekanlarından birisi olan bu yeni bina ile ilgili olarak Nedret Gürcan¹² şu bilgileri veriyor: “Dinar Halkevi binası ilçedeki birkaç özgün binadan biriydi, hatta denilebilir ki birincisiydi. Binanın tüm estetiği iyi bir mimarın çizgilerini taşıyordu... Bahçeye bakan tüm odaları bando, müzik, mandolin kursu, temsil, avcılık, futbol ve diğer sporlarla, güreş gibi çeşitli etkinliklerin odalarıydı. Binanın yarısı boyunca uzanan on

⁸ BCA., 490.100.971.753.1.3.

⁹ BCA., 490.100.971.753.1.3.

¹⁰ Neşe G. Yeşilkaya, **Halkevleri: İdeoloji ve Mimarlık**, İstanbul 1999, s.140-141.

¹¹ BCA., 490.100.1650.740.1.

¹² Nedret Gürcan: Dinarlı şair ve yazar. Hakkında daha geniş bilgi için bk. Döndü Bulut, **Nedret Gürcan'ın Hayatı, Sanatı ve Eserleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.

kadar basamaklı merdivenlerinden ve sütunlarının arasından birinci kata girilir, oradan geniş ahşap merdivenlerle ikinci kata çıkılırdı. Birinci katın hemen sol uzantısı karşılıklı iki oda da Halkevinin büyük salonunda verilen müsamerelerin öğrencilerine ve dışardan gelen temsil heyetlerinin bay ve bayanlarına giysi değiştirmek için ayrılmıştı. Üst kat ise Halkevinin başkan ve yönetim kuruluna, ilçe dışından gelen müfettiş ve konuklara ayrılmıştı. Bir küçük odada da güreş, futbol gibi karşılaşmalarda alınan birkaç kupa sergileniyordu... Kapatıldığı günlere dek dışındaki güzel mimarisıyla birlikte, içerde, özellikle sinema ve temsil salonundaki görünümüyle de çok sevilmeydi. Sahne önündeki boşlukta çalgıya ayrılmış bölümü, salonun arkasında ve balkonundaki locaları, salona uyumlu pencere ve kapıları, ahşap oymalı yüksek tavanı ve ortasında sallanan üç avizesiyle içeriye her gireni sanki saygıya ve sessizliğe davet ediyordu¹³. Çok partili hayata geçilince CHP genel merkezinden yeterli yardımı alamayan Halkevi yönetimi Halkevi binasını 1949 yılında sinema olarak kullanılmak üzere kiraya verdi¹⁴. Halkevlerini kapatan 5850 sayılı kanunla hazineye intikal eden binalardan olan Dinar Halkevi binası Maliye Bakanlığının 24.1.1952 tarihli ve 3100/97-1535 sayılı yazısı üzerine Bakanlar kurulunca 22.3.1952 tarihinde Adalet dairesine tahsis edildi¹⁵. 1960'lı yıllarda Hükûmet Konağı ve Adliye binası yapılmak üzere yıkılan Halkevi binasının son durumunu yine Nedret Gürcan şöyle anlatıyor: "Halkevi binası CHP'nin elinden alınıp hazineye verildikten sonra uzun süre bakımsız kaldı. Tepesinde leyleklerin, kuşların; temelinde rutubetin ve çer çöpün eline düştü... Salı pazarında köylüler çoğu kez merkezde bağlayacak bir yer bulamayınca at ve eşeklerini Halkevinin bahçesindeki asırlık ağaçlara bağlarlardı... 1940'larda İkinci Dünya Savaşı yıllarında Halkevinin o güzelim bahçesinin bizim bahçeye doğru olan uzantısına birkaç adet sığınak kazılmıştı..."¹⁶

III. Dinar Halkevi'nin Teşkilat Yapısı ve İdarecileri

Halkevi Talimatnamesine göre Halkevi başkanları bağlı bulunduğu yerin parti idare heyeti arasından seçilir ve bu heyet tarafından iş başına getirilirdi¹⁷. Görevleri parti ile Halkevi arasında her tür yazışmayı ve ilişkiyi sağlamak, yapılacak seçimleri ve toplantıları düzenleyerek, bunlara başkanlık etmek, yılda

¹³ Nedret Gürcan, **Hoşça Kal Dinar**, İstanbul 2008, s.152.

¹⁴ **BCA.**, 490.100.1650.740.26.

¹⁵ **BCA.**, 490.3018.12.128.21.9.

¹⁶ Gürcan, **a.g.e.**, s.160-161.

¹⁷ **CHF Halkevleri Talimatnamesi**, 1932, s.8.

bir defa yapılan genel toplantıda üyelere çalışmalarla ilgili bilgi vermek olarak belirlenmişti. Talimatname gereğince Halkevleri ve şubelerinin yönetim kurullarının oluşturulduğu seçimler iki yılda bir yapılırdı¹⁸. Bir Halkevinin yönetim kurulu o Halkevine bağlı şubelerin yönetim kurulları tarafından seçilen delegelerden oluşurdu¹⁹. Bu delegeler şube üyelerinden herhangi birisi olabileceği gibi, şube başkanları da olabilirdi. Bunlar haftada en az bir defa toplanırlardı. Halkevi yönetim kuruluna Halkevi Başkanı başkanlık ederdi. Dinar Halkevinde de bu esaslar çerçevesinde başkanlar seçilmiş, yönetim kurulları oluşturulmuştu. Açık kaldığı 16 yıl içinde Dinar Halkevi'nde başkanlık görevini üstlenenler şunlardı: Nuri Dedeoğlu(1935-Halkevinin ilk başkanı)²⁰ Osman Kitiş(1936)²¹, İsmet Şekerci(1937)²², Ahmet Refik Aydın(1938)²³, Ziya Canefe(1939)²⁴, Celal Toksöz(1941)²⁵, Cevat Emekli (1943)²⁶, Ali Veziroğlu (1945)²⁷, Ali Niyazi Gürcan(1949)²⁸.

¹⁸ Sefa Şimşek, **Bir İdeolojik Seferberlik Deneyimi, Halkevleri, 1932-1951**, İstanbul, 2002, s.78.

¹⁹ Şimşek, **A.g.e.**, s.77.

²⁰ Fabrikatör, 24.02.1935 tarihinde Halkevi Başkanlığına seçilmişti. (**BCA.**, 490.100.932.623.1.103.)

²¹ 1318(1902) tarihinde Dinar'da doğdu. Rüşdiye mezunu. Nüfus sekreteri iken istifa etmiştir. Çiftçilikle meşgul olmakta idi. Şubat 1936'da Halkevi başkanı seçildi. (**BCA.**, 490.100.932.623.1.102.)

²² Burdur'da 1313(1897) tarihinde doğdu. Rüşdiye mezunu. Tüccar. Ocak 1937'de başkanlığa seçildi.

²³ Tire'de 1305(1889) tarihinde doğdu. Aydın Sancak İdadisinden 323 senesinde mezun oldu. Zahirre tüccarı ve çiftçilik yapmaktaydı. 09.12.1938'de Halkevi başkanlığına seçildi. (**BCA.**, 490.100.932.623.1.67.)

²⁴ Dinar'da 1310(1894) tarihinde doğdu. Emekli Binbaşı. 1938 Tunceli İsyanında yaralanarak sakat kalmış ve 8.8.1939 tarihinde malulen emekli olmuştur. Çiftçilik yapmaktaydı. (**BCA.**, 490.100.932.623.1.64.)

²⁵ Isparta'da 1317(1901) tarihinde doğdu.134 senesinde Isparta Orta mektebinden mezun oldu. Dava Vekili olarak çalışmaktaydı. 19.12.1941 tarihinde Halkevi reisliğine seçildi. 25.08.1941 tarihinde Belediye Reisliğine seçildi. Asliye ve Ağır ceza mahkemelerinde zabıt kâtipliği yaptıktan sonra istifa ederek Dinar Asliye Mahkemesi nezdinde dava vekilliği yaptı. (**BCA.**, 490.100.932.623.1-42).

²⁶ Dinar'da 1324 (1908) yılında doğdu. Dinar Rüşdiyesi'nden mezun oldu. Ticaretle uğraşan Cevat Emekli, 22.3.1942 tarihinden 02.11.1942 tarihine kadar Dinar Belediye Başkanlığı yaptı. 5.5.1943 tarihinde Halkevi başkanlığına seçildi. (**BCA.**, 490.100.932.623.1.5.)

²⁷ Haziran 1945 tarihinde Osman Kitiş'den boşalan Halkevi başkanlığına seçildi. (**BCA.**, 490.100.932.623.1.30.)

²⁸ 1877 Arhavi doğumlu olan Ali Niyazi Gürcan Rize'nin Pazar ilçesi kadılığından 1917 yılında Afyon'un Dinar ilçesine tayin olmuş, Dinar'ın ilk kadısı görevini üstlenmiş... Sonraki yıllar ilçe yargıcı, emekliliğinde de yaşamını yitirinceye dek avukatlık yapmıştır. (Nedret Gürcan, "Günlüklerimden Seçmeler", **Afyon Zafer Gazetesi**, 02.12.2018)

Halkevlerinin buldukları mahal içindeki en önemli destekçileri mülkî idarecilerdi. Özellikle valiler ve kaymakamlar Halkevlerinin bütün sorunlarıyla ilgilenmişler, Halkevlerinin yaşaması ve gelişmesi için büyük gayret sarf etmişler, kapatılmasına kadar bu önemli kültür kurumunun yaşamasına çalışmışlardır. Bu bağlamda Halkevinin açıldığı 22 Şubat 1935 yılında merkezde 4192, bucak ve köylerle birlikte 38.295 nüfusa sahip Dinar'da ilçede kaymakam olarak Nusret Bey, Belediye başkanı olarak da Ahmet Veziroğlu bulunuyordu²⁹. Halkevinin açık kaldığı süre içinde ise Dinar'da kaymakam olarak, Übeyit Çerçel (1936-1938), Adil Baysal (1938), (Sami Ekiz(1940), Baki Başaran(1948), Tahsin Erten(1949), Muammer Tapucu(1951); belediye başkanı olarak da Adil Baysal(1938-1940), Sami Ekiz(1940-1941), Celal Toksöz(1941-1942), Cevat Emekli(1942-1947), Ali Veziroğlu(1947-1954) görev yapmışlardı³⁰.

IV. Halkevinin Faaliyetleri

22.02.1935 tarihinde açılışı yapılan Dinar Halkevi çok sayıda faaliyet gerçekleştirerek kapatıldığı 1951 yılına kadar kol başkanlarının bilgi ve becerileri çerçevesinde spor, sosyal yardım, tiyatro, eğitici kurslar, geziler, turneler, film gösterileri, nişan-nikah törenleri, balolar ile bir kültür evi niteliği kazanmıştı. Gerek belgelere gerekse dönemi yaşayanların belleklerinde kalan sözlü tarih verilerine göre Dinar Halkevinin gerçekleştirdiği faaliyetler şunlardı: Halkevlerinde her yıl açılış yıldönümü için tören yapılması adettendi. Dinar Halkevinde de bu tür törenler yapılmaktaydı. Halkevinin durumunu, önemini ve ilçede oynadığı rolü göstermesi açısından son derece önemli olan bu törenlerden ayrıntısını tespit edebildiğimiz 24 Şubat 1936 tarihli törende önce Ankara'dan yapılan radyo yayını dinletilmiş, bundan sonra sinema salonunu dolduran 1500'ü geçkin halkın tezahüratı ile İstiklal Marşı söylendikten sonra konuşmalar yapılmış ve millî oyunlar oynanmıştır. Gece de yaklaşık 150 kişinin katıldığı toplantıda önce film gösterimi yapılmış sonrasında da temsil kolu tarafından "Bir Facia" adlı piyes temsil edilmiş ve radyo çalınmıştı³¹. Yine 20 Şubat 1938 günü yapılan yıldönümü töreninde Halkevinin içi ve dışı bayraklarla süslenmiş, bütün halk, memurlar, öğrenciler Halkevinin büyük salonunda toplanmış ve Parti Genel Sekreteri Şükrü Kaya'nın söylevini

²⁹ Ayhan Kalkan, **Her Yönüyle İlçemiz Dinar**, Ankara 1984, s.99.

³⁰ Kalkan, **a.g.e.**, s.99.

³¹ **BCA.**, 490.100.951.685.1.80.

dinlemişlerdi. Bundan sonra öğretmen Celal Çağlayan tarafından bir konuşma yapılmış, kaza Kültür Müdürü ve Halkevi Temsil Kolu Başkanı Yümnü Tunçel tarafından evin bir yıllık faaliyeti hakkında bilgi verilmiş, bir öğrencinin okuduğu *Bayrağım* şiiriyle tören sona ermişti. Gece de Halkevi sinema salonunda ücretsiz film gösterilmişti³².

Görüldüğü üzere sinema ve tiyatro başlıca faaliyetleri oluşturuyordu. Halkevleri genel olarak bakıldığında bu iki önemli propaganda aracını her zaman kullanıyordu. Ancak tiyatro eserleri de sinema filmleri de CHP genel merkezi tarafından belirleniyor, bunların haricinde kalan piyes ve filmlere izin verilmiyordu. Dinar Halkevi Afyon merkez Halkevi dışında sinema salonuna sahip tek Halkeviydi. Halkevinin sinema salonu 300 kişilikti ve ilçedeki tek sinema salonuydu. Halkevi başkanının ifadesiyle “Sinema Halkevi için mühim bir varlıktır ve ilçe halkı üzerindeki faydalı tesirleri gün geçtikçe daha çok hissedilmektedir.” Bundan dolayı da zarar etmesine rağmen sinemanın işletilmesine devam edilmiştir³³. Sinemada oynatılan filmler ilk yıllarda CHP Büyük Kurultayı, Trakya Manevraları, Atatürk’ün Doğu Seyahati ve Dumlupınar Abidesinin Açılışı³⁴, Cumhurbaşkanı İnönü’nün Marmara Gezisi, Japonya’da Ertuğrul Anıtının Açılışı, Ankara Garının Açılışı, Cumhuriyet Bayramı 1939³⁵ gibi belgesel filmlerdi. Sonraki yıllarda “Vurun Kahpeye” ve “Şehvet Kurbanı” gibi Türk filmleriyle birlikte Hintlilerin “Raj Kapoor” gibi filmleri de halka gösterilmişti³⁶. Nedret Gürcan anılarında sonradan Yıldız Sineması olarak hizmet verecek olan Halkevi sinema salonu hakkında şu bilgileri veriyor: “Sonradan Yıldız Sineması adı verilen salon ve sahne altta ve üst kattaki localarıyla ilçenin en güzel binalarından Halkevi’nin içindeydi. Üç katlı, upuzun binanın salonu belediye başkanının ilgisiyle baştan aşağıya temizletilmiş, kırık sandalyeleri yenilenmiş, kulis ve sahne düzenlenmiş, eskiyen tozlu perde söktürülüp en kalitesinden bordo kadife kumaşla eli çabuk bir terziye yenisi diktirilip yerine taktırılmıştı³⁷.”

³² BCA., 490.100.951.685.1.72.

³³ BCA., 490.100.1215.33.1-11.

³⁴ BCA., 490.100.1207.1.1-1.

³⁵ BCA., 490.100.1207.1.1.9.

³⁶ Nedret Gürcan, “Taşrada Tiyatrolar ve Eğlence Kültürümüz” http://www.dinar.bel.tr/haber_oku. Erişim Tarihi: 30.04.2014.

³⁷ Aynı yer.

Sinema etkinliğinin yanı sıra Dinar Halkevi Temsil Kolu da zaman zaman tiyatro temsilleri veriyordu. Halkevleri ana tüzüğünde temsil şubelerine iki önemli görev yüklenmişti. Birincisi kadın ve erkek üyelerden oluşan bir tiyatro grubu kurmak³⁸; diğeri de CHP Genel İdare kurulunun belirlediği ya da izin verdiği oyunları sahnelemektir³⁹. Dinar Halkevi de bu çerçevede Temsil (tiyatro) grubunu oluşturmuş ve çeşitli vesilelerle oyunlar sahnelemişti. Örneğin bu çerçevede temsil kolu tarafından 24 Şubat 1936 tarihinde “Bir Facia” adlı piyes temsil edilmişti⁴⁰. Yine Halkevi binasında “Kırmızı Vahşiler” piyesi 19 Mayıs 1938 tarihinde Yeni Yol ilkokulu öğrencileri tarafından sahnelenmişti⁴¹. Bunun dışında 25 Şubat 1940 tarihinde “Yarım Osman” ve “Şeri’ye Mahkemeleri”; 24 Mart 1940 tarihinde de “Kanun Adamı” piyesleri sahnelenmişti. Diğer yandan Halkevleri repertuarında olmayan oyunların oynanmasına izin verilmiyordu. Örneğin Dinar Halkevinin sahnelemek istediği Molier’in Zor Nikah ve Vedat Urfi’nin “Beyaz Baykuş” piyeslerine izin verilmemişti⁴². Ancak 19 Nisan 1941 günü Afyon Halkevinin 16 kişilik tiyatro topluluğu Dinar’a gelerek daha önce sahnelenmesine izin verilmeyen Beyaz Baykuş piyesini oynamışlardı. Halk terbiyesi açısından çok önemli olan, uyuşturucu, kumar gibi kötü alışkanlıkların etkilerini anlatan bu oyun Dinarlılarca takdir edilmiş ve alkışlanmıştı⁴³. İlerleyen yıllarda Temsil Kolu izin verilen piyesleri yine sahneye koymuş, köylere tiyatro turneleri düzenlemiştir⁴⁴.

Tiyatro faaliyetleri arasında zikredilmeye değer ilgi çekici bir olay da yaşanmıştı. 3 Mart 1939 günü temsil vermek üzere Dinar’a gelirken bir sel felaketine maruz kalan Afyon Halkevi üyesi üç genç hayatını kaybetmişti. Bu olay hem Afyon’da hem de Dinar’da büyük üzüntü yaratmıştı. Nitekim Afyon ve Dinar halkevleri bu üç gencin geride bıraktığı aileleri için bir yardım kampanyası başlatmıştı⁴⁵.

³⁸ **CHP Halkevleri Öğreneği**, Ulus Basımevi, Ankara 1935, madde:45.

³⁹ **A.g.e.**, madde 46.

⁴⁰ **BCA.**, 490.100.951.685.1.80.

⁴¹ Ayhan Kalkan, “Ayhan Kalkan’dan Eski Hatıralar”, <http://www.dinarumuthaber.com/> Erişim Tarihi: 21.07.2016.

⁴² **BCA.**, 490.100.1021.929.1.2.

⁴³ **Taşpınar**, S 86, Haziran 1941, s.32.

⁴⁴ Nurhan Karadağ, **Halkevleri Tiyatro Çalışmaları (1932-1951)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1988. s. 99.

⁴⁵ **BCA.**, 490.100.733.1.1.37.

Halkevlerinin önemli faaliyetlerinden birisi de konferanslardı. Dinar Halkevinde de zaman zaman konferanslar verildi ve bu konferanslar halk tarafından ilgiyle karşılandı. Öncelikli olarak bütün Halkevlerinde verilen İstiklal ve İnkılap konferansları Dinar Halkevinde de verildi. Örneğin,1936 yılında Halkevinde Ziraat Bankası mali müşaviri Fazıl Konkut tarafından verilen konferans binden fazla kişi tarafından takip edilmişti⁴⁶. II. Dünya Savaşı öncesinde bütün halkevlerinde verilen ve savaş durumunda tehlike arz eden zehirli gazlarla ilgili konferanslardan birisi de Dinar Halkevinde 26 Mayıs 1936 tarihinde verilmişti. Yine 1941 yılında CHP seyyar memuru Ali Tan tarafından halkevinde bir İnkılap konferansı verilmişti⁴⁷.

Halkevleri Çalışma Talimatnamesi'nin 89. maddesinde "Kütüphaneler, halk bilgisinin ilerlemesinde başlıca amildir. Bu sebeple her Halkevinde bir okuma odası ve kütüphanenin bulunması, Halkevlerinin ilk kurulma şartlarından sayılır"⁴⁸ denilmektedir. Dolayısıyla Halkevi kütüphaneleri halkın en çok ilgi gösterdiği mekânlardandı. Dinar Halkevi Kütüphanesi de gerek kitap gerekse okuyucu sayısı bakımından oldukça zengindi. Açılışını takiben Türk Ocağının kütüphanesindeki kitaplardan önemli bir kısmı Halkevine getirilmişti⁴⁹. 31 Aralık 1935 tarihli Dinar Halkevi faaliyet çizelgesine göre Kitapsarayda mevcut kitap sayısı 404 idi. Bu kitapların içinde 87 edebiyat, 34 piyes, 15 şiir, 67 tarih, 43 felsefe 18 ekonomi, 11 matematik,15 fen, 89 sağlık kitabı mevcuttu⁵⁰. Halkevinin açılışından anılan tarihe kadar yaklaşık 10 aylık süre içinde kütüphaneden yararlananların sayısı da 230 idi ⁵¹. Halkevlerinin son yıllarına kadar Dinar Halkevi Kütüphanesi hizmet vermeye devam etti ⁵² ve sonrasında bu kütüphanenin kitapları İlçe Halk Kütüphanesinin nüvesini oluşturdu. Halkevi Kütüphanesi ile ilgili ilgi çekici bir bilgiye yine Nedret Gürcan'ın hatıralarında rastlıyoruz: "Eski Dinar kadısı ve yargıcı avukat dedem Ali Niyazi Gürcan, Halkevi başkanı seçilmişti. Bu haber beni çok sevindirmişti. Dedem kapalı olan kitaplığın düzeltilip açılması için Isparta'daki Halkevi başkanından yardım istemiş, üniversite mezunu akrabası Gül adında Ispartalı bir kızı Dinar'a getirtmiş, evlerinin üst katını yaz boyunca Gül

⁴⁶ BCA., 490.100.107.885.1.54.

⁴⁷ BCA., 490.100.1007.885.1.9.

⁴⁸ **CHP Halkevleri Çalışma Talimatnamesi**, Ankara 1940.

⁴⁹ Mehmet Tekin, **Dinar Yazıları**, İskenderun 2009, s.165.

⁵⁰ BCA., 490.100.981.802.1.30.

⁵¹ BCA., 490.100.981.802.1.30.

⁵² Tekin, **a.g.e.**, s.166.

kıza ayırmıştı. Gül abla ile iyi anlaşıyor, kitap raflarının düzenlemesine yardımcı oluyordum. Bir kitabı tozlanmış istifinden alıp, temizleyip rafına koymak bir çiçeği dalından koparıp koklamak kadar güzeldi, duygu doluydu... Halkevi'nin kitaplığı da yarama merhem oluyordu. Günde en az yüz sayfa yerli ve yabancı yazarları okuyordum. Kitaplık gençlerle dolup taşıyordu⁵³. Gerek bu ifadelerden gerekse emekli öğretmen Hacı Mahmut Salman'ın ifadelerinden⁵⁴ Dinar Halkevi kütüphanesinin halkın aydınlanmasında, kültürünü artırmasında önemli bir görevi yerine getirdiği anlaşılmaktadır.

Halkevlerinin spor şubeleri de her zaman en faal, en hareketli çalışma kolları olmuştur. Nitekim Dinar Halkevinde güreş, avcılık, atıcılık, voleybol, futbol gibi sporlarla ilgili çalışmalar yoğundu. Özellikle futbol daha çok ilgi çeken bir spor dalıydı. Bu bağlamda Halkevi bünyesinde Halkevi Spor kulübü adıyla Ziraatçı Kemal Bey'in başkanlığında (takım kaptanlığını da üstlenerek) bir futbol takımı kurulmuş, bu takım 1947'de askerden dönen genç futbolcuların katılımı ile daha güçlü hale getirilmişti. 1947'deki takımın oyuncularının kaleci Muammer Dedeoğlu, Yedek Kaleci Aşçı Eyüb'ün oğlu Adnan Kurtcepe, Kazım Uysal, İsmet Adıyaman, Vasıf ve Tarık Şener, Bando Şefinin oğlu Muzaffer, Bankacı Erdoğan Özdilek, Dişçi Sait Beyin oğlu Refik ve kardeşi Sabahattin Çaylı, Ömer Demirhan, Vecihi ve Oktar kardeşler, Hacı Yeğenoğlu, Adanalı Erdoğan, Ebe Hanımın Oğlu Kaya, Zabita Rasim'in oğlu olduğu bilinmektedir⁵⁵.

Halkevi sosyal ihtiyaçların karşılanması açısından da önemli bir mekândı. Zaman zaman verilen balolar dışında nişan ve düğün törenleri de Halkevinde yapılmaktaydı. Örneğin Halkevinin ilk açıldığı yıl olan 1935'te Dinar Halkevinde 2 nişan ve nikâh töreni yapılmış 150 davetli bu törenlere katılmıştı⁵⁶. Yine bazı özel günler için de Halkevi öncülük ediyordu. Örneğin 31 Ocak 1937 günü yapılan Hatay'ın İstiklali mitingi Halkevinin katkılarıyla yapılmıştı. Halkevi asli faaliyetleri dışında çeşitli etkinliklere de ev sahipliği yapıyordu. Örneğin 1947 yılında Afyon Halkevinin katkıları ile bir resim sergisi açılmış,⁵⁷ ayrıca başarıyla tamamlanan bir okuma yazma kursu düzenlenmişti⁵⁸.

⁵³ Nedret Gürcan, **Hoşça Kal Dinar**, s.154.

⁵⁴ Tekin, **a.g.e.**, s.140.

⁵⁵ Kaynak kişi: Eski milletvekili Kazım Uysal (<http://www.dinarhaberleri.com>, Erişim Tarihi: 11-09-2012)

⁵⁶ **Halkevlerinin 1935 Senesi Faaliyet Raporları Hülasesi**, Ankara 1936.

⁵⁷ **Aynı yer.**

⁵⁸ **BCA.**, 490.100.1052.1038.1-15.

Bu faaliyetlerin dışında önemli sayılabilecek ve Halkevlerinin asli görevleri arasında yer alan bir kitap yayını faaliyetine de rastlıyoruz. Dinar Halkevinde 1947 yılında “Dinar Tarihi ve Broşürü” adlı bir eser hazırlanmış ve bu eserin basımı için İstanbul’da Köy Dergisi sahibi Selahaddin Baraz’la anlaşılmıştı⁵⁹.

CHP Genel merkezi zaman zaman Halkevlerinden çalışma raporları istemekte, çalışmaları yeterli görülmeyen Halkevleri uyarılmaktaydı. Bu raporlar incelendiğinde Halkevlerinin genel durumu, faaliyetleri, Halkevine gösterilen ilgi, bütçe durumu, üye sayısı hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Örneğin Dinar Halkevi reisi Celal Toksöz’ün hazırladığı 12.09.1941 tarihli rapora göre ve kendi ifadesiyle Halkevi şubelerinin durumu şöyleydi: “Evimiz kollarından Temsil Şubesi elemanları kafi olgunlukta bulunmadığından imkan nispetinde yetiştirilmelerine gayret olunmaktadır. Ar şubemizin musiki kısmı hissedilir terakki kaydetmiştir. Sosyal Yardım: Muhtacine mümkün yardımı ifa etmekte olup köylerde dahi doktorumuzdan istifade suretiyle hastaların muayene ve fakirlerine ilaç tevzii esas programıdır. Kitapsaray : Kitaplarımız yeniden yaptırdığımız güzel bir örnek teşkil eden kütüphanemize yerleştirilmiş ve bunların talimata uygun tasnifiyle meşgul bulunmuştur. Halk dershanesi de halen vazifesini ifaya müsaittir. Okuma odamız muntazam mobilyasıyla muhitimizin en güzel bir varlığı halinde bulundurulmaktadır.”⁶⁰

Öte yandan Halkevleri zaman zaman merkezden gönderilen müfettişler tarafından teftiş ediliyor ve çalışmaları ile ilgili raporlar hazırlanarak eksikliklerin giderilmesi isteniyordu. Dinar Halkevi de birkaç kez böyle teftiştan geçmişti. Örneğin 1940 yılında Afyon Bölge Müfettişi Adnan Menderes tarafından hazırlanan teftiş raporunda Dinar Halkevinin durumu şöyle belirtiliyordu: “Parti idare heyetinin ve hükümet amir ve memurlarının Halkevi ile alaka ve nezaret derecesi iyidir. Halkevinin çalışma ve yaşaması için gelir teminine çalışılmıştır. Halkevine temin edilen gelir vilayet içindeki halkevleri geliri ile mütenasiptir. Halkevi idare heyeti azaları işlerinin ehlidir. Halkevi şubeleri muhitin takat ve ihtiyacına uygundur. Halkevinin muhit üzerinde yaptığı tesir iyidir. Ancak güzel binası, salonları ve sineması ile Halkevi daha muvaffak bir varlık gösterebilir. Halkevinin hesap ve demirbaş eşya ve kütüphane defterleri muntazamdır. Partili arkadaşların büyük gayret ve himmetleri eserleri olarak bu gün 40.000 liraya çıkmayacak güzel ve geniş bir halkevi ve parti binası yaptırılmıştır.”⁶¹

⁵⁹ BCA., 490.100.733.1.3-105.

⁶⁰ BCA., 490.100.994.842.1.1.

⁶¹ BCA., 490.100.984.842.1.40.

Gerek binası gerek kadrosu gerekse halktan gördüğü teveccühle sosyo-kültürel bir merkez olduğuna şüphe olmayan Dinar Halkevinin kültürel faaliyetlerine tanıklık edenlerin ifadelerine göre de Halkevi gerçekten Dinar'ın sosyal ve kültürel hayatında etkin bir role sahipti. Örneğin bu tanıklardan Nedred Gürcan şunları anlatır: “İkinci üstleri ilkokul çıkışı evimize giderken Halkevi'nin arkasındaki parktan geçtim. Provaları esnasında bandocular-dan çıkan müzik seslerini duyardım. Halkevleri kapatılmadan önce Dinar Halkevi de bütün kültür verilerinin eviydi... Alt katında büyükçe bir oda bandocuların pırıl pırıl edilmiş çalgılarına, yanındaki oda giysilerine, karşıdaki oda da müzik öğretmenine verilmişti.”

Dinar merkezinde Halkevi bu faaliyetlerini sürdürürken, merkeze bağlı Başmakçı'da Halkevi, Dazkırı, Haydarlı bucak merkezi ile Dikici, Evciler, Tatarlı ve Uluköy köylerinde de halkodaları yine kendi imkânları ölçüsünde çeşitli faaliyetler gerçekleştirmişlerdi⁶².

V. Halkevinin Kapatılması

Tek parti döneminin sona ermesiyle birlikte Halkevleri hakkında tartışmalar başladı. Halkevleriyle ilgili olarak iki siyasi parti olan CHP ve DP arasındaki en büyük ihtilaf, devlet hazinesinden ve yerel yönetimlerin bütçelerinden transfer edilen paralar konusundadır. Mecliste uzun bir süre devam eden tartışmalardan sonra Halkevlerine ve CHP'nin haksız olarak edindiği iddia edilen mallara ilişkin, “Resmi Daire ve Müesseselerin Siyasi Partilere Bedelsiz Mal Devredemeyeceklerine ve Bu Daire ve Müesseselerle Münfesih Derneklere Ait Olup Siyasi Partilere Terkedilmiş Olan Gayrimenkul Mallarla Bu Partiler Tarafından Genel Menfaatler İçin Yaptırılmış Olan Binaların Sahiplerine ve Hazineye İadesine Dair Kanun” 8 Ağustos 1951 tarihinde oya sunulmuş, 339 kabul, 3 ret oyuyla kabul edilmiştir⁶³. Oylamaya CHP milletvekillerinin tamamı katılmamıştır. Kanunun 11 Ağustos 1951 tarihinde 7882 sayılı Resmi Gazete ile ilan edilerek yürürlüğe girmesinden sonra Halkevleri binalarının ve kanun kapsamına giren, aralarında CHP genel merkezinin de bulunduğu CHP'ye ait taşınmazların eski sahiplerine ya da hazineye devredilmesi işlemlerine başlandı. Kanunun 2. maddesi genel, katma ve özel bütçeli dairelerle belediyeler, köyler ve iktisadi devlet teşekkülleri ve müesseseleri tarafından ya da kamu yararına çalışan derneklerden siyasi partilere bedelsiz terk edilmiş olan taşınmazların

⁶² **CHP Halkevlerinin ve Halkodalarının Yurd İçinde Dağılımları**, Ankara 1945, s.5-6.

⁶³ **Resmi Gazete**, 1951; TBMM 1951:937-939; **Halkevlerinin 1935 Senesi Faaliyet Raporları Hülasası**, Ankara 1936., s.35-36.

önceki kayıt sahiplerine geri verilmesini öngörüyordu. 3. Madde hükümlerine göre ise Halkevi olarak inşa edilmiş ya da inşa edilmekte olan ya da 1 Mart 1950 tarihine kadar kısmen ya da tamamen Halkevi olarak kullanılmış olup da bir siyasi parti adına kayıtlı taşınmazlar devlet adına kaydedileceklerdi. Kanunun 10. maddesi siyasi partilere, söz konusu taşınmazları boşaltmaları için bir ay süre tanıyordu⁶⁴. Ancak bu süreye bakılmaksızın Halkevlerine ait kitaplar, sahne, müzik ve spor malzemeleri Millî Eğitim Bakanlığına, diğer eşya ve müzelik eserler Millî Emlak Müdürlüğüne, demirbaş eşyalar devlet dairelerine verildi. Bu devir esnasında Halkevlerinin birikimi olan kütüphane, arşiv, belge, fotoğraf gibi malzemeler yeterince korunamadığı için büyük bir kültürel birikim yok olma ile karşı karşıya kalmıştır. Halkevlerinin kapanmasıyla birlikte Cumhuriyet dönemi kültürel hayatının hızla gelişmesini sağlayan en büyük dayanak kaybolmuş oldu. Öte yandan arsaların ve gayrimenkullerin bir kısmı satılıp, diğerleri de ya devlet dairesi yapıldı ya da kiraya verildi⁶⁵. Dinar Halkevi de bütün Halkevleri gibi kapatılarak binası hazineye devredildi.

⁶⁴ **Cumhuriyet**, 2003:186-187.

⁶⁵ Anıl Çeçen, **Halkevleri**, Ankara 1990, s.252-253.

SONUÇ

Görüldüğü üzere 1935 yılında açılan ve Halkevlerinin genel prensipleri çerçevesinde teşkilatlanan Dinar Halkevi açık kaldığı 16 yıl boyunca ilçenin en önemli aksiyon merkezlerinden birisi olmuş, kaymakamlık ve belediye gibi resmî kurumların yanında yönetici sınıfın, dolayısıyla devletin halkla bütünleşmesini sağlayan, devlet-vatandaş, halk-aydın ikiliğinin ortadan kalktığı bir mekân olmuştur. Halkın rahatlıkla girip çıktığı, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabildiği, kütüphanesinde kitap okuduğu, tiyatrosunda oyun izlediği, nişan ve nikâh törenlerini yapabildiği, sinemasında film seyrettiği, gerektiğinde sağlık hizmeti aldığı, kurslarına katıldığı, bayram ve yıldönümü törenlerinde coşku yaşadığı bu mekân ne yazık ki uzun ömürlü olamamış, değişen siyasi şartlar diğer Halkevlerinin olduğu gibi Dinar Halkevinin de sonunu getirmiştir. Sonuç olarak Dinar'ın sosyal ve kültürel hayatında önemli bir rol oynayan bu özel ve güzel kurum hoş bir sada bırakarak ilçenin yakın tarihindeki yerini almıştır.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

- BCA., 490.100.951.685.1.72.
BCA., 490.100.733.1.1.37.
BCA., 490.100.932.623.1.102.
BCA., 490.100.932.623.1.103.
BCA., 490.100.932.623.1.30.
BCA., 490.100.932.623.1.64.
BCA., 490.100.932.623.1.67.
BCA., 490.100.971.753.1.3.
BCA., 490.100.971.753.1.3.
BCA., 490.100.984.842.1.40.
BCA., 490.3018.12.128.21.9.
BCA., 490.100.1007.885.1.9.
BCA., 490.100.1021.929.1.2.
BCA., 490.100.1052.1038.1-15.
BCA., 490.100.107.885.1.54.
BCA., 490.100.1207.1.1.9.
BCA., 490.100.1207.1.1-1.
BCA., 490.100.1215.33.1-11.
BCA., 490.100.1650.740.1.
BCA., 490.100.1650.740.26.
BCA., 490.100.733.1.3-105.
BCA., 490.100.932.623.1.5.
BCA., 490.100.932.623.1-42.
BCA., 490.100.951.685.1.80.
BCA., 490.100.951.685.1.80.
BCA., 490.100.951.685.1.87.
BCA., 490.100.981.802.1.30.
BCA., 490.100.994.842.1.1.

Gazeteler

Afyon Zafer Gazetesi, 02.12.2018.

T.C. Resmî Gazete, S. 7882, 11.08.1951, Kanun No: 5830.

Kitap ve Makaleler

Arıkan, Zeki “Halkevlerinin Kuruluşu ve Tarihsel İşlevi”, **Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, 1999, C 6, S. 23, s. 269.

Baltacıoğlu , İsmail Hakkı, **Halkın Evi**, 1950.

CHP Halkevleri Çalışma Talimatnamesi, Ankara 1940.

CHF Halkevleri Talimatnamesi, Ankara 1932.

CHP Halkevleri Öğreneği, Ankara 1935.

CHP Halkevlerinin ve Halkodalarının Yurd İçinde Dağılımları, Ankara 1945.

Cumhuriyet Ansiklopedisi, (1923-2000), (Yayın kurulu: Hasan Ersel, Ahmet Kuyaş, Ahmet Oktay, Mete Tunçay), C 2, (1941-1960) YKY, İstanbul 2003.

Çeçen , Anıl, **Halkevleri**, Ankara 1990.

Eski milletvekili Kazım Uysal'dan naklen aktaran Ayhan Kalkan, Dinar Haberleri, Aydedenin Köşesi <http://www.dinarhaberleri.com>, 30 Nisan 2014.

Gürcan , Nedret, **Hoşça Kal Dinar**, İstanbul 2008.

Gürcan, Nedred, “Taşrada Tiyatrolar ve Eğlence Kültürümüz” http://www.dinar.bel.tr/haber_oku. Erişim Tarihi: 30.04.2014.

Halkevlerinin 1935 Senesi Faaliyet Raporları Hülasesi, Ankara 1936.

<http://www.dinarekspres.com/aky.html>.

Kalkan, Ayhan, “Ayhan Kalkan'dan Eski Hatıralar”, <http://www.dinarumuthaber.com>, Erişim Tarihi: 21.07.2016.

Kalkan, Ayhan , **Her Yönüyle İlçemiz Dinar**, Ankara 1984.

Karadağ, Nurhan, **Halkevleri Tiyatro Çalışmaları (1932-1951)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988.

Kuruluşlarının Yıldönümünde Halkevleri (1932-1951-1963), C.H.P. İstanbul İl Gençlik Kolu Yayınları, İstanbul 1963.

Şimşek, Sefa, **Bir İdeolojik Seferberlik Deneyimi, Halkevleri, 1932-1951**, İstanbul 2002.

Peker, Recep, “Halkevleri Açılış Nutku”, **Ülkü (Seçmeler)**, Şubat 1933, Yay. Haz.: Zerrin Bayraktar- Cem Alpar, Ankara 1982, s.6- 8.

TBMM Kanunlar Dergisi, TBMM Basımevi, Ankara, 1951, 9. Dönem, C 33, s.937-939.

Taşpınar, S 146-147, Mart-Nisan 1947.

Taşpınar, S 86, Haziran 1941.

Tekin, Mehmet , **Dinar Yazıları**, İskenderun 2009.

Yeşilkaya, Neşe G., **Halkevleri: İdeoloji ve Mimarlık**, İstanbul 1999.

EKLER

Ek-1: Dinar Halkevi Binası

Bina sahibi	C. H. P. Dinar	 <p>Binanın bulunduğu şehir <i>Dinar</i></p> <p>Yerli Ceph 50 metre genişliğindedir</p> <p>Proje sahibi <i>Abdül Veliyat - minası Ziya</i></p> <p>İnşa bedeli <i>[12132] lirasıdır</i></p> <p>İmarat tarihi <i>29.10.1936 dir</i></p> <p>Ne gibi tahakkukta yapıldığı <i>Kay. Halki yurdumu ve Dilekçe Hususî mülküne, genel Sekreterlik yurdumu ile, post-öncü Satışlığı Bina para-</i></p>	No.	Mevcut Planlar
Kira	-		1	Vaziyet planı Mikyas
Binanın cinsi (kâğıt, yarım kâğıt, ahşap)	<i>Lehim Kâğıt</i>		2	Zemin kat
Binanın kymeti	<i>Dünya'nın en büyük ve en büyük Sekreterlik binasıdır.</i>		3	Bodrum
Yapılma tarihi	<i>12.6.1935 de kâğıt olarak 29.10.1936 de tamamlandı.</i>		4	1 inç
Tadil olduğdu tarih ve bedeli	<i>Tadil tat 60'sı lirasıdır.</i>		5	2 inç
Kalorifer tesisi	<i>Yok</i>		6	Makta
Elektrik	<i>Vardır.</i>		7	Çabkeler
Sahit	<i>Yoktur</i>		8	
Sahne	<i>Vardır</i>		9	
Bahçe durumu	<i>Park halinde (Mülkiyetinde değildir)</i>	10		
Area ölçüsü m ²	<i>Binanın ölçüsü 40x50 m. Sahne 536 m² m² ve park 240 m² m² m² m²</i>	11		
490 01	1160 760 1	12		
		13		
		14		
		15		
		16		
		17		
		18		
		19		
		20		
		21		

297

Ek-2: Dinar Halkevi Tarafından CHP Genel Sekreterliğine Gönderilen Telgraf

T. C. MÜHÜR		24689		(Örnek: B.1)			
MÜHÜR		TELGRAF		YOL			
DEVLET		DEVLET		SERVİS HAREKETLERİ			
Devlet telgraf haberleşme dairesi sorumlu kabul edilmiştir		C. H. P. Genel Sekreterliğine Ankara		9.5.46			
C. H. P. Genel Sekreterliği		C. H. P. Genel Sekreterliği		15			
47392		47392		10 Mayıs 1946			
Eki:		Eki:		Eki:			
İlk Merkez	No.	Kelime	Verildiği	Resmi	Orta Merkez	Alındığı	İmza
				isusi		Tarih	Saat
	9144	dinar	22 9/5 14/10				
mül yerin zornikatlı ve vedat urfinin beyaz baykus							
piyestlerinin temsiline musaadeleri arz =							
halk evi fsk valı veziroglu =+							

Ek-3: Dinar Halkevi Binasının Adalet Dairesine Tahsis Edilmesiyle İlgili Bakanlar Kurulu Kararı

T. C.
BAŞBAKANLIK
HUKUKİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayı:
3

KARAR

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET DAİRESİ

I4638

5830 sayılı kanunla Hazineye intikal eden binalardan bazı-
larının tahsis cihetleri hakkındaki 12/12/1952 tarihli ve 3/24061
sayılı kararın Dinar Halkevi binasına ait hükümlerin kaldırılması ve
bu binanın Adalet Dairesine tahsis edilmesi; Maliye Bakanlığının
24/1/1952 tarihli ve 3100/57-1535 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar
Kurulunca 22 / 3 / 1952 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI
c. Bay

2912

Rehberler
Devlet Bakur
Rehberler Yardımcısı
5. Ağzı

Devlet Bakur

Atale Bakur
K. mal

298

Ek-4: Dinar Halkevi Tarafından Bastırılacak Yayın İçin Kağıt İsteğini Bildiren Yazı

C. H. P.
Dinar İlçe İdare Kurulu
Başkanlığı
Sayı : III

DEVLET ARŞİVİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

C. H. P.
Genel Sekreterliği yüksek

C. H. P. GENEL SEKRETERLİĞİ
T. 8. 9. 1947
No. 71883
EKİ

ANKARA

2900

İlişigi:

Dinar İlçesi Halkevi Yayını olarak (Dinar tarihi ve -
Broşürü) bastıracağımızdan Yedi formalık Üç bin adet olacak bu
eser için iktisad eden 500 adetlik Kırk iki top kâğıdan tenkil fiyat
Broşürümüzü bastırarak İstanbulda köy dergisi sahibi bay Salahaddin
baraza verilmesi için İstanbul Ehad kooperatifine yice esir ve -
maddelerini arz ve reca ederiz . En derin saygılarla .

C. H. P.
Dinar İlçe İ. K. Başkanı
Celal Toksoz .